

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

**Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-
suunnitelman toteutuminen tammi-
maaliskuu 2024**

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjän valvonta

Hyvinvointialueen on järjestämisvastuuseensa kuuluvana tehtävänä valvottava ja ohjattava järjestämisvastuullaan olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja palveluntuottajia. Hyvinvointialueen on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät.

Pirkanmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelman (aluevaltuuston päätös 15.12.2023, § 140) mukaisesti palvelunjärjestäjän keskeisenä tehtävänä on varmentaa järjestämisvastuunsa toteuttaminen. Järjestämisvastuu varmennetaan järjestäjän omavalvontaohjelman mukaisella laadunkehittämisellä ja itsearvioinnilla, josta vastaa strategisen ohjauksen tehtäväalue sekä oman ja hankitun sosiaali- ja terveystalouden valvonnalla, josta vastaa tukipalveluiden tehtäväalue.

Pirkanmaan hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannon valvonnasta ja ohjauksesta vastaa valvonta- ja asiavastaavatoiminnan vastuualue. Valvonta- ja ohjaustehtävää toteuttaa valvontayksikössä työskentelevät 17 valvonta-asiiantuntijaa. Valvontayksikkö on jaettu valvontatehtävän toteuttamiseksi palvelualakohtaisiin tiimeihin:

- lasten, nuorten ja perheiden palvelut 3 htv
- työikäisten ja vammaisten palvelut (ml. mielenterveys- ja päihdepalvelut) 4 htv
- ikäihmisten palvelut 6 htv
- terveydenhuolto 4 htv

Ikäihmisten palveluissa valvonta on jaettu maantieteellisiin alueisiin. Muiden palveluiden osalta toimialueena on koko Pirkanmaa.

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen valvonta 2024

Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta perustuu valvontasuunnitelmaan 2024–2025, jonka aluehallitus on hyväksynyt 29.1.2024, § 32. Suunnitelma on käsitelty myös tukipalveluiden, konsernipalveluiden ja sote-palveluiden

johtoryhmissä. Valvontasuunnitelmassa on linjattu suunnitelman mukaiset valvontakohteet sekä järjestäjän valvonnan painopisteet.

Vuoden 2024 suunnitelmallisen valvonnan valvontakohteet:

- ympärivuorokautista sosiaalihuollon palvelua tuottavat yksiköt
- kotihoito (ml. yhteisöllinen asuminen), vuosina 2024–2025
- ikääntyneiden asiakas- ja palveluohjaus
 - kotona asumista tukevien palveluiden asiakasohjaus
 - omaishoidon asiakasohjaus
 - asumisen asiakasohjaus
 - gerontologinen sosiaalityö
 - Kotitori, lähitorit
- lastensuojelun avohuollon sosiaalityö
- työikäisten palvelut:
 - yhteisöllinen asuminen
 - tukiasuminen tukiasumisyksikössä
 - henkilökohtainen apu
- kampussairaalat, lähipalvelusairaalat, kotisairaalatoiminta
- lasten-, nuorten- ja aikuispsykiatrian avohoito

Vuonna 2024 ohjaus- ja valvontakäyntien kohteena olevien palveluyksiköiden määrää ei ole mahdollista tarkalla tasolla määrittellä. Esimerkiksi uuteen valvontalakiin kirjattu omavalvontasuunnitelmien laadintaakin liittyvä palveluyksikkötaso on terveydenhuollon osalta vielä Pirhassa tarkalla tasolla määrittelemättä. Omavalvontasuunnitelmavelvoite julkisen terveydenhuollon palveluihin on tullut voimaan vuoden 2024 alussa.

Valvonnan painopisteenä on omavalvontasuunnitelmien toteutuminen seuraavilla osa-alueilla:

- palveluprosessin riskien tunnistaminen, poistaminen ja ennalta ehkäisy
- henkilöstön riittävyys, kelpoisuus ja ammatillisen osaamisen ylläpitäminen
- lääkehoitosuunnitelmien riittävyys ja toteuttaminen
- asiakkaan aseman ja oikeuksien toteutuminen
- kirjaamisen laadun varmistaminen

Valvonnan painopisteiden painotus voi vaihdella eri valvontatapahtumissa. Painopisteisiin vaikuttavat esimerkiksi aiemmat palveluyksiköstä tehdyt valvontahavainnot sekä yksikköön mahdollisesti kohdentuneet palautteet ja epäkohtailmoitukset.

3 Valvontakäyntien toteutuminen tammi-maaliskuu 2024

Vuoden 2024 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa on otettu käyttöön Laatuportin palveluntuottajavalvonnan ohjelma. Käyttöönoton myötä raportointitapa on vuodesta 2023 muuttunut. Lisäksi raportointia edelleen kehitetään vuoden 2024 aikana.

Ohjaus- ja valvontakäynneillä kirjataan eri osa-alueisiin liittyviä havaintoja, jotka jaetaan:

- poikkeama vakava
- poikkeama lievä
- kehittämissuositus
- positiivinen havainto

Vakavissa poikkeamissa (esimerkiksi riittämätön henkilöstö) annetaan tarkka määräaika korjaavien toimenpiteiden suorittamiseen. Lievissä poikkeamissa (esimerkiksi omavalvontasuunnitelman täydentäminen) määräaika on joustavampi. Aikaa toimenpiteille annetaan yleensä 1–2 kk. Kehittämissuosituksukset ovat ohjaus- ja valvontakäynnillä annettuja suosituksia toiminnan kehittämiseksi ja näiden osalta palveluntuottaja itse päättää, ryhtyykö se erillisiin toimenpiteisiin. Positiivisissa havainnoissa nostetaan esille osa-alueita, joissa yksikössä on tehty erityisen hyvää kehittämistyötä.

Ohjaus- ja valvontakäyntejä on tehty 141 tammi-maaliskuun aikana. Käynneistä suurin osa (84 %) on kohdistunut ostopalveluina (ml. palveluseteli) tuotettaviin palveluihin. Koska Pirkanmaan hyvinvointialueella ei ole vielä tarkalla tasolla määritelty valvontalain mukaisia

palveluyksiköitä esimerkiksi terveydenhuollossa, ei valvontasuunnitelman toteutumista voida kaikkien valvontakohteiden osalta seurata yksikkökohtaisilla luvuilla, vaan seuranta tapahtuu suhteessa valvontakohdekokonaisuuksiin (esimerkiksi ikääntyneiden asiakas- ja palveluohjaus). Suunnitelman mukainen käyntien toteutus tammi-maaliskuussa on tapahtunut vuosiakataulun mukaisesti.

Tarkastustapahtuma	Kpl
Rajatun lääkevaraston tarkastus	2
Valvontakäynti (ikäihmisten palvelut)	73
Valvontakäynti (kotona asumisen palvelut)	3
Valvontakäynti (lastensuojelu)	23
Valvontakäynti (miepä)	10
Valvontakäynti (terveydenhuolto)	9
Valvontakäynti (vammaisten palvelut)	21

Valvonnan toteutustapa	Kpl
Ennalta ilmoitettu käynti	124
Ennalta ilmoittamaton käynti	1
Etäkäynti tai etäyhteys	1
Muu	11
Sähköposti	4

Valvontatyyppi	Kpl
Ennakollinen valvonta	2
Jatkovalvonta	15
Reaktiivinen valvonta	4
Suunnitelmallinen valvonta	120

Valvonnan peruste	Kpl
Aluehallintoviraston ilmoitus tai selvityspyyntö	1
Epäkohtailmoitus	3
Muu	6

Ohjaus ja valvonta 131

Toimintalupa

Kpl

Ilmoituksenvarainen yksityinen sosiaalihuollon palvelu 9

Julkinen palvelu 20

Luvanvarainen yksityinen sosiaalihuollon palvelu 95

Ei tilastoitu 17

Tuotantotapa

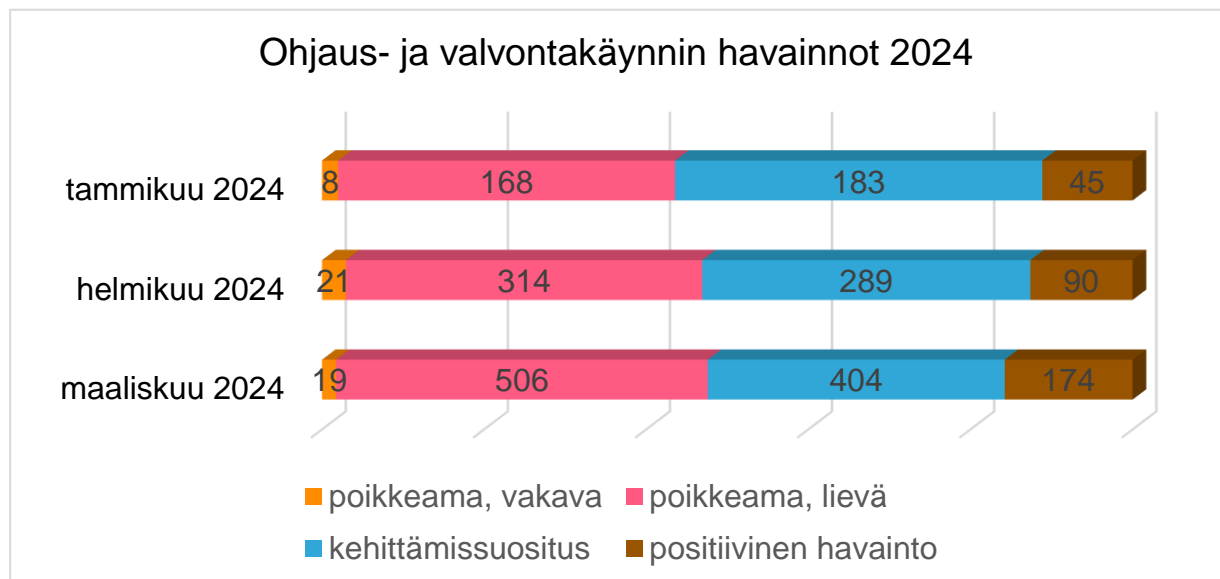
Kpl

Oma palveluntuotanto 21

Ostopalvelu 101

Palveluseteli 8

Ei tilastoitu 11

Ohjaus- ja valvontakäynneillä havaittuja vakavia poikkeamia (48) on ollut 31 yksikössä.

Vakavat poikkeamat ovat kohdistuneet pääasiassa seuraaviin asioihin:

- lääkehoito; mm. lääkkeiden säilytys, lääkeluvat
- henkilöstö; mm. henkilöstön riittävyys ja rakenne, kielitaidon varmistaminen
- asiakkaan asema ja oikeudet; mm. rajoitustoimenpiteiden käyttö ja kirjaaminen

Lieviä poikkeamia ollut 988 ja ne on kohdistuneet pääasiassa seuraaviin asioihin:

- omavalvontasuunnitelmat; mm. ajantasaisuus, julkisuus, henkilöstön osallistuminen laadintaan, asiakkaiden ja läheisten osallistaminen,
- toimintaperiaatteet; yksikön arvot, toimintaa ohjaavat lait
- riskien hallinta; mm. vastuuhenkilö, riskien laaja-alainen huomiointi ja ennaltaehkäisy, henkilöstön ilmoitusvelvollisuus
- asiakkaan asema ja oikeudet; mm. hoito- ja palvelu- tai kuntoutussuunnitelmien laadinta ja tuntemus, itsemääräämisoikeuden ja rajoittamistoimenpiteiden ohjeet ja itsemääräämisoikeuden toteuttaminen yksikössä, muistutusmenettely, lakisääteiset yhteystiedot, oikeusturvaneuvonnan toteuttaminen yksikössä, edunvalvonnan tarpeiden tunnistaminen ja ohjeistus
- lääkehoito; mm. lääkelupaprosessit, lääkehoidon vastuukysymykset, lääkkeiden säilytys ja seuranta, lääkehoidon riskit, lääkäripalveluiden järjestäminen, lääkehoitosuunnitelman toteutuminen käytännössä
- henkilöstö; mm. kelpoisuuden varmistaminen, rekrytoinnin periaatteet, henkilöstön määrän tai rakenteen arviointi, vastuuhenkilöresurssi, sairaanhoidollinen vastuu
- laiteturvallisuus; mm. vastuuhenkilö, vaaratilanneilmoitusten ohjeistus, laiterekisteri, yksikössä tai asiakkailla käytössä olevat teknologiset laitteet
- kirjaaminen; mm. riittävyys, laatu, ohjeistus
- tietosuoja; mm. tietoturvasuunnitelman puuttuminen, tietoturvapoikkeamien ilmoitusmenettely, tietosuoja-asioiden huomioinen yksikössä, seuranta
- asiakirjahallinto; mm. säilytys, arkistointi

Kehittämissuosituksset (876) ovat liittyneet pääasiassa seuraaviin asioihin:

- omavalvontasuunnitelmat; mm. laadintaprosessi ja julkaisu, toteutumisen seuranta käytännössä
- toimintaperiaatteet; toimintaa ohjaavien lakien tuntemus, toimintaa ohjaavat arvot ja toimintaperiaatteet
- riskien hallinta; mm. häiriötilanteisiin varautuminen, palautteen anto, dokumentointi
- asiakkaan asema ja oikeudet; itsemääräämisoikeuden toteutumisen ohjeistaminen ja vahvistaminen, asiakkaan ja läheisten osallistaminen yksikön toiminnan kehittämiseen, oikeusturvaneuvonta, asiavastaavien yhteystiedot,

yksikön säännöt ja kasvatuseriaatteet (lastensuojelu), hygieniasasioiden toteuttaminen

- henkilöstö; mm. välilliset työtehtävät, täydennyskoulutus
- tilat; mm. viihtyvyys, kodinomaisuus
- laiteturvallisuus; mm. tarkennukset ohjeistuksiin, henkilöstön osaaminen
- kirjaaminen; mm. sisällön ja laadun seuranta yksikössä
- tietosuojat; mm. tarkennukset ohjeistuksiin

Positiivisia havaintoja (309) on tehty seuraavista asioista:

- omavalvontasuunnitelmiin liittyvät huomiot; mm. henkilöstön sekä läheisten ja asiakkaiden osallistaminen, omavalvontasuunnitelman toteutuminen käytännössä
- toimintaa ohjaavat arvot; mm. asiakaslähtöisyys, henkilöstön tietoisuus arvoista
- toimintaa ohjaavan lainsäädännön tuntemus

4 Muu valvontatoiminta

Valvontaviranomaiselta (aluehallintovirasto) saapuneita epäkohtailmoituksia ja omavalvonnalliseen käsittelyyn siirrettäviä asioita on tullut yhteensä 26 valvontayksikköön. Ilmoituksista 10 on koskenut ostopalveluita ja 16 hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa (näistä terveydenhuoltoa 9).

Ilmoitukset käsitellään palvelutuotannon kanssa sovitun työnjaon mukaisesti siten, että valvontayksikkö selvittää ostopalveluita koskevat ilmoitukset ja Pirhan palvelutuotanto omaa palvelua koskevat ilmoitukset. Valvontayksikkö seuraa kuitenkin riskiperusteisesti myös omaan palvelutuotantoon kohdistuvia ilmoituksia. Mahdollista on myös käsitellä Pirhan omaa palvelutuotantoa koskeva ilmoitus valvontayksikön toimesta, mikäli asian luonne niin edellyttää (esimerkiksi useammat samaan toimintaan kohdistuvat ilmoitukset).

Valvontalain 29 §:n mukaisia henkilöstön ilmoituksia on tullut Pirre-asianhallintajärjestelmän kautta tiedoksi valvontayksikölle neljä, ja ne ovat koskeneet Pirhan omaa palvelutuotantoa. Työjako ilmoitusten käsittelyssä on sovittu Pirhan

palvelutuotannon kanssa samalla tavalla kuin valvontaviranomaiselta tulleissa ilmoituksissa.

Lisäksi on tullut viisi muuta ilmoitusta, joista neljä on koskenut ostopalveluita ja yksi Pirhan omaa palvelutuotantoa.